U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **N. B.**, zast. Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem, advokátem se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2021, č. j. OAM-79/LE-BE01-VL14-PS-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2021, č. j. 52 A 18/2021 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci Mgr. et Mgr. Václavu Klepšovi, advokátovi se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8 228 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví citovaným rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců; doba trvání zajištění byla stanovena do 22. 10. 2021.

[2] Krajský soud v Praze shora uvedeným rozsudkem žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. Nejprve se zabýval námitkou naplnění podmínek pro zajištění podle zákona o azylu; k tomu poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2017, č. j. 10 Azs 288/2016 - 27. Ke splnění předpokládaných podmínek konstatoval, že žalobkyně byla zajištěna Policií České republiky dne 28. 6. 2021 a žádost o mezinárodní ochranu podala až v zařízení pro zajištění cizinců dne 5. 7. 2021. Poukázal na skutečnost, že žalobkyně vstoupila na území České republiky v roce 2004, přičemž do roku 2013 jí

svědčil pobytový titul. Po tomto datu však svou pobytovou situaci nijak neřešila; žádost o mezinárodní ochranu podala až ve chvíli, kdy jí bylo pravomocně uloženo správní vyhoštění (toto rozhodnutí nerespektovala, a proto byla následně zajištěna). Soud pro uvedené dovodil, že existoval oprávněný důvod se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu podala čistě účelově. Žalobkyni nebránilo nic v tom, aby žádost o mezinárodní ochranu podala dříve. Podmínky pro zajištění podle zákona o azylu tak byly podle soudu dány. Neshledal ani pochybení žalovaného ve vztahu k užití zvláštních opatření jakožto mírnější alternativy k zajištění. K dané problematice rovněž odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Krajský soud nepovažoval za relevantní ani námitku, podle které měla být žalobkyně považována za rodinného příslušníka občana Evropské unie. Tato skutečnost by mohla být podstatná v již skončeném řízení o správním vyhoštění, případně by mohla být relevantní v případném řízení o pobytovém oprávnění. K posuzování možného zásahu do stěžovatelčina soukromého a rodinného života odkázal na judikaturu, podle které není v řízení o zajištění podle zákona o azylu vždy třeba explicitně tuto otázku posuzovat v každém řízení. Za nedůvodnou považoval i námitku týkající se délky zajištění.

II. Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatelka namítala, že již v žalobě uváděla, že má postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie. Žalovaný se však s touto skutečností nijak nevypořádal. Nesouhlasila ani s posouzením námitky, podle které její žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově. Podle ní nebyly takové závěry dostatečně podloženy. Žalovaný i krajský soud parafrázovali text výslechu, který s ní byl veden, zavádějícím způsobem.

[5] Rovněž posouzení možných alternativ k zajištění bylo ze strany žalovaného podle stěžovatelky provedeno zcela jednostranně. Žalovaný i krajský soud zohlednili zejména to, že pobývala na území České republiky bez pobytového oprávnění. Snaha o legalizaci pobytu by pro ni však fakticky znamenala zahájit proti sobě řízení o vyhoštění, a rovněž pro ni nebylo reálné ani zařízení nového cestovního dokladu.

[6] Stěžovatelka závěrem poukázala na argumentaci krajského soudu týkající se její námitky, podle které je rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Konstatovala, že krajský soud šel v rámci svých úvah výrazně nad rámec odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného, pokud uvedl, že žalovaný tvrzení o existenci partnerského vztahu s občanem Evropské unie nepřehlédl, ale nepřikládal mu důležitost. Uvedená úvaha totiž v rozhodnutí žalovaného zcela absentuje.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozhodnutí o zajištění bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a námitky proto nepovažoval za důvodné. Správní orgán i soud při posuzování vycházely z okolností, které ve svém souhrnu svědčily o tom, že stěžovatelka podala žádost o mezinárodní ochranu účelově s cílem odvrátit hrozící vyhoštění nebo je pozdržet, ačkoliv mohla požádat o mezinárodní ochranu dříve.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Následně se zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). K novelizaci soudního řádu správního v otázce přijatelnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud vyjádřil ve své judikatuře opakovaně a pro úplnost na ni na tomto místě pouze odkazuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021 - 28, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS).

[10] Kasační stížnosti je nepřijatelná.

[11] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka přicestovala na území České republiky v roce 2006 (resp. již dříve, ale vracela se zpět do země svého původu). Od roku 2013 zde pobývala bez platného pobytového oprávnění. Dne 28. 3. 2021 jí bylo uloženo správní vyhoštění, avšak stěžovatelka ve stanovené lhůtě nevycestovala. Stěžovatelka byla kontrolována v rámci pobytové kontroly dne 28. 6. 2021, přičemž bylo zjištěno, že se na území nachází neoprávněně a výše uvedené rozhodnutí o správním vyhoštění nerespektuje. Byla proto zajištěna za účelem správního vyhoštění. Dne 5. 7. 2021 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Následně byla zajištěna v záhlaví citovaným rozhodnutím žalovaného podle zákona o azylu.

[12] Nejvyšší správní soud se otázkou účelovosti žádostí o mezinárodní ochranu zabýval ve své judikatuře opakovaně. Poukázal na odlišnost institutů zajištění podle zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu, přičemž konstatoval, že oba tyto instituty spadají pod různé právní režimy a směřují k odlišným cílům. Zajištění podle § 124 zákona o pobytu cizinců slouží k přípravě a realizaci správního vyhoštění. Cílem zajištění dle § 46a zákona o azylu je zamezit zneužívání řízení o mezinárodní ochraně pro nelegální migraci či jiné nelegální aktivity. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, důvodem zajištění žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je obava, že se podáním žádosti o mezinárodní ochranu snaží vyhnout realizaci správního vyhoštění. Zajištění podle uvedeného ustanovení zákona o azylu má za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které by cizinci umožnily vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útěkem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím byl jakkoliv předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Skutečnost, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat

o mezinárodní ochranu, Nejvyšší správní soud potvrdil také např. v rozsudcích ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016 - 35, nebo ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017 - 31.

[13] Ze shora uvedeného je zřejmé, že stěžovatelka pobývala na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu několik let. O mezinárodní ochranu požádala až ve chvíli, kdy jí bylo uloženo správní vyhoštění; to nerespektovala a byla zadržena a následně zajištěna. Nejvyšší správní soud v této otázce neshledal jakékoli pochybení žalovaného nebo krajského soudu, který postupoval v souladu s jednotnou a ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[14] Nejvyšší správní soud neshledal pochybení ani v případě nevyužití mírnějších opatření. Jak konstatoval již v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, „*Volba mírnějších opatření než je zajištění cizince, mezi něž patří zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat případnému výkonu správního vyhoštění*“. Z výše uvedeného je patrná účelovost jednání stěžovatelky, která nerespektovala rozhodnutí o správním vyhoštění, a bylo tedy patrné, že existovalo nebezpečí, že se bude i nadále vyhýbat svým povinnostem a bude porušovat právní předpisy, nebude se správními orgány spolupracovat a bude mařit výkon rozhodnutí o vyhoštění, neboť tak již v minulosti činila. Krajský soud v této otázce nevybočil z mantinelů nastolených dřívější judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[15] Ve shodě s krajským soudem pak nepovažoval za relevantní argumentaci stěžovatelky týkající se jejího údajného vztahu s občanem Evropské unie, resp. možného zásahu do jejího soukromého a rodinného života. Jak uvedl již dříve Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 252/2017 - 89, účelem zajištění podle zákona o azylu není realizace správního vyhoštění. Na rozdíl od případu zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců tedy žalovaný není povinen se vždy zabývat explicitně tím, zda správní vyhoštění či vycestování nepřiměřeně nezasahuje do soukromého a rodinného života žadatele (srov. např. rozsudek ze dne 12. 2. 2016, č. j. 5 Azs 16/2016 - 32, ve spojení s usnesením rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS).

[16] Stejně tak již dříve zdejší soud judikoval v rozsudku ze dne 12. 2. 2016, č. j. 5 Azs 16/2016 - 32, ve kterém uvedl, že „[z]*ajištění představuje omezení osobní svobody a jde proto z povahy věci vždy o zásah do rodinného a soukromého života zajišťovaného cizince (stěžovatele). Zajištění ovšem neznamená ztrátu kontaktu zajištěného cizince s jeho rodinnými příslušníky, když podle čl. 10 odst. 4 nové přijímací směrnice 2013/33/EU je povinností členských států zajistit, aby rodinní příslušníci mohli se žadatelem o mezinárodní ochranu komunikovat a navštěvovat jej v podmínkách, které respektují soukromí. Podle § 81 odst. 1 písm. d), e) a f) zákona o azylu má cizinec ubytovaný v přijímacím nebo pobytovém středisku právo přijímat návštěvy, přijímat balíčky a peníze a přijímat a na svůj náklad odesílat písemná sdělení*“. V nyní souzené věci bylo o správním vyhoštění stěžovatelky již rozhodnuto. Námitky týkající se jejího soukromého a rodinného života, resp. soužití s občanem Evropské unie, proto měla uplatňovat již v tomto řízení (srov. k tomu podobně také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 67/2020 - 22, nebo ze dne 20. 8. 2021, č. j. 2 Azs 412/2020 - 34). S ohledem na uvedené souhlasí s krajským

soudem, že žalovaný nepochybil, pokud v tomto řízení nepřikládal váhu tvrzení stěžovatelky o jejím vztahu s občanem Evropské unie. Naopak nesouhlasí s tím, že krajský soud pochybil, pokud se k této námitce stěžovatelky uplatněné v žalobě vyjádřil tak, že odůvodnění v tomto ohledu blíže rozvedl, resp. upřesnil. Nejvyšší správní soud proto ani zde neshledal pochybení krajského soudu, které by odůvodňovalo přijetí věci k meritornímu posouzení.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že jsou naplněny podmínky § 104a s. ř. s., jak je již shora uvedeno. Kasační stížnost pro uvedené shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[19] Nejvyšší správní soud ustanovil usnesením ze dne 13. 9. 2021, č. j. 9 Azs 196/2021 - 27, stěžovatelce zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. et Mgr. Václava Klepše, advokáta se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3. Ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, doplnění kasační stížnosti) ve výši 3 100 Kč za jeden úkon [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 bodem 5., § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen „advokátní tarif“)], a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky. Zástupce stěžovatelky doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se výsledná odměna zvyšuje o 21% daň z přidané hodnoty na celkových 8 228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. listopadu 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu